

Z A K O N

O IZVOZU I UVOZU NAORUŽANJA I VOJNE OPREME

I. UVODNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se način i uslovi pod kojima se vrši izvoz i uvoz naoružanja i vojne opreme, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći, transport i tranzit naoružanja i vojne opreme, propisuju postupci izdavanja dozvole i ovlašćenja nadležnih organa u sprovođenju ovog zakona.

Cilj zakona

Član 2.

Cilj ovog zakona je uspostavljanje kontrole izvoza i uvoza naoružanja i vojne opreme, pružanja brokerskih usluga i tehničke pomoći, kao i osnove za kontrolu transporta i tranzita u vezi sa naoružanjem i vojnom opremom, radi ostvarivanja i zaštite odbrambenih, bezbednosnih i spoljnopolitičkih interesa Republike Srbije, njenog međunarodnog kredibiliteta i obezbeđenja poštovanja međunarodnih obaveza Republike Srbije u ovoj oblasti.

Značenje pojedinih izraza

Član 3.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- (1) *naoružanje i vojna oprema (u daljem tekstu: NVO)* su ubojna, borbena i tehnička sredstva i njihove komponente, tehnologije, kao i sredstva i komponente namenjena za opremanje, upotrebu, rukovanje, čuvanje, skladištenje, održavanje i nadzor, utvrđena Nacionalnom kontrolom listom naoružanja i vojne opreme (u daljem tekstu: Lista);
- (2) *izvoz NVO je:*
 - (1) iznošenje, slanje, odnosno isporuka NVO sa teritorije Republike Srbije na teritoriju druge države ili carinske teritorije, u skladu sa carinskim propisima;
 - (2) prenos softvera i tehnologije faksom, telefonom, elektronskom poštom ili bilo kojim drugim elektronskim putem izvan područja Republike Srbije, kao i usmeni prenos tehnologije ako je tehnologija sadržana u dokumentu čiji je bitan deo pročitao ili opisan na način da se postigne isti rezultat;
 - (3) ponovni izvoz NVO u smislu carinskih propisa, izuzimajući one u tranzitu.
- (3) *izvoznik je* pravno lice ili preduzetnik, sa sedištem na teritoriji Republike Srbije upisano u Registar lica ovlašćenih za obavljanje poslova izvoza i uvoza naoružanja i vojne opreme, brokerskih usluga i tehničke pomoći (u daljem tekstu: Registar);

- (1) u čije ime se vrši izvoz, odnosno lice koje, u vreme kada je dozvola izdata ima zaključen ugovor sa primaocem robe u drugoj državi i ovlašćenje da odluči o slanju robe izvan carinskog područja Republike Srbije. Ako ugovor o izvozu nije zaključen ili ako jedna strana u ugovoru ne deluje u svoje ime, izvoznik je lice koje ima ovlašćenje da odluči o slanju robe izvan carinskog područja Republike Srbije;
- (2) koje donosi odluku o prenosu, omogućava prenošenje ili čini dostupnim softver ili tehnologiju elektronskim sredstvima komunikacije uključujući prenos faksom, telefonom, elektronskom poštom ili bilo kojim drugim elektronskim putem izvan Republike Srbije.
- (4) *uvoz NVO je* unošenje, dopremanje, odnosno isporuka NVO sa teritorije druge države ili carinske teritorije na teritoriju Republike Srbije, u skladu sa propisima;
- (5) *uvoznik je* pravno lice ili preduzetnik sa sedištem na teritoriji Republike Srbije u čije ime se vrši uvoz, odnosno lice koje u vreme kada je dozvola izdata ima zaključen ugovor sa pošiljaocem robe u drugoj državi i ovlašćenje za primanje te robe unutar carinskog područja Republike Srbije. Ako ugovor o uvozu nije zaključen ili ako jedna strana u ugovoru ne deluje u svoje ime, uvoznik je lice koje ima ovlašćenje za primanje robe unutar carinskog područja Republike Srbije;
- (6) *brokerske usluge su* pregovaranje ili ugovaranje i posredovanje u ugovaranju poslova u vezi sa kupovinom, prodajom, ili nabavkom NVO iz jedne države i njihovu prodaju u drugoj državi, kao i prodaja ili kupovina NVO u jednoj državi radi prenosa u drugu državu.
Brokerskim uslugama ne smatraju se usluge transporta, finansijske usluge, osiguranje, reosiguranje, oglašavanje i reklamiranje;
- (7) *broker je* pravno lice ili preduzetnik sa sedištem u Republici Srbiji koje vrši usluge iz tačke 6) ovog člana i koje je upisano u Registar;
- (8) *tehnička pomoć je* pomoć i usluga koju pruža pravno lice ili preduzetnik sa sedištem u Republici Srbiji u vezi sa razvojem, proizvodnjom, sklapanjem, testiranjem, popravkom ili održavanjem NVO, a koja može biti u obliku instrukcije, obuke, prenosa tehničkih podataka, poslovnog znanja i veština ili stručne i savetodavne usluge, uključujući i pomoć koja se pruža usmeno;
- (9) *pružalac tehničke pomoći je* pravno lice ili preduzetnik sa sedištem u Republici Srbiji koje pruža tehničku pomoć iz tačke 8) ovog člana;
- (10) *krajnja vojna namena je:*
 - (1) ugradnja robe, delova ili komponenti u robu vojne namene iz Liste;
 - (2) upotreba opreme za proizvodnju, ispitivanje ili analizu, i njihovih komponenti za razvoj, proizvodnju ili održavanje robe vojne namene iz Liste;
 - (3) upotreba bilo kog nedovršenog proizvoda u postrojenju za proizvodnju robe vojne namene iz Liste.
- (11) *transport je* kopneni, vodeni, vazdušni i kombinovani prevoz NVO na teritoriju Republike Srbije i sa teritorije Republike Srbije;

- (12) *tranzit je* kopneni, vodeni, vazdušni i kombinovani prevoz NVO, koji ulaze na teritoriju Republike Srbije, prevoze se preko nje (sa i bez pretovara) i izlaze sa teritorije Republike Srbije.

Pod pretovarom se podrazumeva istovar, ponovni utovar ili promena načina transporta NVO na teritoriji Republike Srbije;

- (13) *nekomercijalni izvoz i uvoz je* privremeni izvoz ili uvoz sajamskih, muzejskih i izložbenih eksponata radi učestvovanja na međunarodnim manifestacijama, odnosno privremeni uvoz ili izvoz NVO radi učešća na sportskim takmičenjima i drugim posebnim aktivnostima.

Nadležnost za donošenje Nacionalne kontrolne liste

Član 4.

Vlada, na predlog ministarstva nadležnog za poslove spoljne trgovine (u daljem tekstu: Ministarstvo), utvrđuje Listu koja je usklađena sa relevantnom listom Evropske unije.

Izvoz i uvoz NVO i pružanja brokerskih usluga i tehničke pomoći

Član 5.

Izvoz i uvoz NVO i pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći u smislu ovog zakona, vrši se na osnovu dozvole Ministarstva.

Izvoznik, uvoznik, broker i pružalac tehničke pomoći, dužan je da pre započinjanja posla izvoza, uvoza, pružanja brokerskih usluga i pružanja tehničke pomoći utvrdi da li predmetna roba ili usluga spada u NVO, u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona.

Zabrane

Član 6.

Tehnička pomoć je zabranjena, ako je namenjena ili se može upotrebiti za:

- 1) razvoj, proizvodnju, modifikaciju, rukovanje, sklapanje, testiranje, popravku, raspolaganje, primenu, održavanje, skladištenje, detekciju ili širenje oružja za masovno uništavanje ili za razvoj, proizvodnju, održavanje ili skladištenje sredstava pogodnih za njegovo prenošenje;
- 2) krajnju vojnu namenu koja se pruža u državama krajnjeg odredišta koje se nalaze pod embargom na NVO na osnovu odgovarajućih odluka Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju i drugih međunarodnih organizacija koje obavezuju Republiku Srbiju ili na osnovu relevantnih odredaba nacionalnog zakonodavstva.

II. USLOVI ZA VRŠENJE IZVOZA I UVOZA NVO I PRUŽANJE BROKERSKIH USLUGA I TEHNIČKE POMOĆI

Registracija

Član 7.

Izvoz, uvoz NVO, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći u smislu člana 3. ovog zakona može da vrši lice upisano u Registar.

Registar iz stava 1. ovog člana vodi Ministarstvo.

Ministarstvo propisuje način vođenja Registra, uslove i podatke koje je neophodno dostaviti, kao i obrasce zahteva za upis u Registar.

Ministarstvo donosi rešenje o upisu, odbijanju zahteva i brisanju lica iz Registra.

Rešenje o upisu u Registar važi pet godina od dana donošenja.

Posebni uslovi

Član 8.

Lice koje je podnelo zahtev za upis u Registar mora da ispuni i posebne uslove koji su od značaja za zaštitu bezbednosnih i drugih interesa Republike Srbije, a koji se utvrđuju u postupku bezbednosne provere od strane nadležnih službi bezbednosti Republike Srbije, u skladu sa zakonom koji uređuje zaštitu podataka o ličnosti i propisima koji uređuju oblast bezbednosnih provera.

Ministarstvo propisuje oblik i sadržaj obrasca kojim lice daje saglasnost za preduzimanje radnji u smislu stava 1. ovog člana.

Provera iz stava 1. ovog člana vrši se u roku od 60 dana od dana dostavljanja zahteva nadležnim službama bezbednosti Republike Srbije i rokovima koje predviđaju propisi kojima se uređuje oblast bezbednosnih provera.

Podaci dobijeni proverom predstavljaju tajnu u skladu sa zakonom koji uređuje tajnost podataka i mogu se koristiti samo u svrhu za koju su prikupljeni.

Obaveštavanje drugih organa

Član 9.

Ministarstvo mesečno obaveštava ministarstvo nadležno za spoljne poslove, ministarstvo nadležno za poslove odbrane, ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove i ministarstvo nadležno za poslove finansija - Upravu carina, kao i organ državne uprave nadležan za poslove nacionalne bezbednosti o licima upisanim i brisanim iz Registra, kao i o odbijenim zahtevima za upis.

Podnošenje novog zahteva za upis

Član 10.

Ako Ministarstvo odbije upis u Registar ili donese rešenje o brisanju iz Registra, lice može podneti novi zahtev za upis po isteku roka od dve godine od dana brisanja iz Registra, odnosno od dana kada je doneto rešenje kojim se upis odbija.

Saglasnost za pregovore za izvoz tehnologije

Član 11.

Pre otpočinjanja pregovora za izvoz tehnologije, izvoznik je dužan da pribavi prethodnu saglasnost Ministarstva.

Za pregovore iz stava 1. ovog člana Ministarstvo pri odlučivanju i razmatranju zahteva za izdavanje saglasnosti pribavlja mišljenje ministarstva nadležnog za poslove odbrane, ministarstva nadležnog za spoljne poslove i ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove, kao i organa državne uprave koji je nadležan za poslove nacionalne bezbednosti.

Dobijena saglasnost ne obavezuje Ministarstvo da izda dozvolu za izvoz tehnologije.

III. DOZVOLA

Član 12.

Dozvola za izvoz i uvoz NVO, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći, dozvola izdata pod posebnim uslovima, kao i dozvola izdata po osnovu izuzeća je isprava koju izdaje Ministarstvo.

Dozvola za izvoz ili uvoz je isprava koja se izdaje jednom određenom izvozniku ili uvozniku, za obavljanje pojedinačnog posla pod uslovima utvrđenim ugovorom, za jednog krajnjeg korisnika ili primaoca u drugoj državi, odnosno u Republici Srbiji i obuhvata jedan ili više proizvoda sa liste NVO.

Dozvola za brokerske usluge ili tehničku pomoć je pojedinačna dozvola izdata jednom određenom brokeru ili pružaocu tehničke pomoći za jednog krajnjeg korisnika ili primaoca u drugoj državi i obuhvata jednu ili više vrsta NVO, odnosno vrsta usluga.

Dozvola i druge isprave izdate u skladu sa ovim zakonom ne mogu se prenositi na drugo lice.

Zahtev za izdavanje dozvole

Član 13.

Zahtev za izdavanje dozvole za izvoz i uvoz NVO, odnosno pružanje brokerske usluge i tehničke pomoći podnosi se Ministarstvu na propisanom obrascu.

Zahtev iz stava 1. ovog člana sadrži:

- 1) poslovno ime, adresu i matični broj podnosioca zahteva;
- 2) naziv, opis, tarifnu oznaku, identifikacioni broj i količinu NVO iz Liste;
- 3) krajnju namenu korišćenja NVO;
- 4) ukupnu vrednost NVO;
- 5) podatke o ostalim učesnicima u prometu: proizvođaču, prodavcu, vlasniku, kupcu, ovlašćenom zastupniku u carinskom postupku, prevozniku i drugim učesnicima;
- 6) poslovno ime i adresu krajnjeg korisnika;
- 7) način plaćanja, odnosno naplate;
- 8) predlog vremenskog roka važenja dozvole;
- 9) druge podatke potrebne za odlučivanje.

Obrazac i sadržaj zahteva za izdavanje dozvole, obrazac dozvole, kao i druge obrasce isprava koji prate izvoz i uvoz NVO propisuje Ministarstvo.

Potvrda krajnjeg korisnika

Član 14.

Uz zahtev za izdavanje dozvole za izvoz NVO, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći podnosilac zahteva dužan je da dostavi originalnu potvrdu krajnjeg korisnika (End User Certificate) overenu od strane zvaničnog organa države krajnjeg korisnika, ili drugu odgovarajuću potvrdu ili dokument izdat od strane nadležnog organa zemlje krajnjeg odredišta koja nije starija od šest meseci, prevod originalne

potvrde overen od strane ovlašćenog sudskog tumača, kao i druge podatke potrebne za odlučivanje, po zahtevu Ministarstva.

Proveru sertifikata iz stava 1. ovog člana vrši ministarstvo nadležno za spoljne poslove po zahtevu organa koji učestvuju u postupku izdavanja dozvole u skladu sa ovim zakonom.

Originalna potvrda sadrži sledeće podatke:

- 1) poslovno ime i adresu izvoznika;
- 2) poslovno ime i adresu krajnjeg korisnika NVO;
- 3) poslovno ime i adresu posrednika, ukoliko postoji;
- 4) opis, količinu i krajnju namenu NVO;
- 5) potpis, ime i funkciju ovlašćenog lica;
- 6) državu krajnjeg odredišta;
- 7) izjavu da se NVO neće koristiti u svrhe koje nisu navedene u potvrdi;
- 8) da se NVO neće reeksportovati ili staviti na raspolaganje trećem licu bez pisanog odobrenja nadležnog ministarstva države isporučioaca ili porekla robe, ukoliko tu nadležnost ne prenese na nadležni organ države krajnjeg korisnika;
- 9) overu nadležnog organa o autentičnosti krajnjeg korisnika u skladu sa nacionalnom praksom;
- 10) broj i datum izdavanja.

Sertifikati

Član 15.

Ministarstvo na zahtev uvoznika izdaje Sertifikat krajnjeg korisnika (End User Certificate) i Međunarodni uvozni sertifikat (International Import Certificate).

Ministarstvo na zahtev uvoznika izdaje potvrdu o dostavi NVO (Delivery Verification Certificate).

Ministarstvo propisuje obrasce i sadržaj zahteva za izdavanje i obrasce sertifikata i potvrde iz st. 1. i 2. ovog člana.

Ministarstvo ili krajnji korisnik može, izuzetno, da overi i Sertifikat krajnjeg korisnika propisan od strane države izvoznika, ako propisi zemlje u koju se NVO izvozi to zahtevaju.

Kopiju sertifikata iz stava 4. ovog člana uvoznik je dužan da dostavi uz zahtev za izdavanje dozvole.

Odlučivanje po zahtevu za izdavanje dozvole

Član 16.

Ministarstvo kompletan zahtev za izdavanje dozvole dostavlja na saglasnost ministarstvu nadležnom za poslove odbrane, ministarstvu nadležnom za spoljne poslove i ministarstvu nadležnom za unutrašnje poslove, kao i organu državne uprave nadležnom za poslove nacionalne bezbednosti.

Ministarstvo može u postupku odlučivanja o zahtevu iz stava 1. ovog člana obaviti konsultacije sa drugim organima, organizacijama i agencijama nadležnim za primenu ovog zakona.

Ako neki od organa iz stava 1. ovog člana ne da saglasnost, konačnu odluku o izdavanju dozvole donosi Vlada.

Ministarstvo može, u zavisnosti od vrste NVO na koje se zahtev odnosi, zatražiti mišljenje i od drugih ministarstava, posebnih organizacija i agencija nadležnih u odgovarajućoj oblasti.

Ministarstvo je dužno da izda dozvolu u roku od 10 dana od dana dobijanja poslednje saglasnosti organa iz stava 1. ovog člana, odnosno od dana kada je o izdavanju dozvole odlučila Vlada.

Razmatranje zahteva za izdavanje dozvole

Član 17.

Ministarstvo i organi iz člana 16. stav 1. ovog zakona, prilikom odlučivanja o izdavanju dozvole iz člana 12. ovog zakona razmatraju da li izvoz ili uvoz NVO, odnosno pružanje brokerske usluge i tehničke pomoći u vezi sa NVO:

- 1) ugrožava poštovanje međunarodnih obaveza Republike Srbije, koje proističu iz članstva u Ujedinjenim nacijama, posebno u odnosu na sankcije usvojene od strane Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, Organizaciji za evropsku bezbednost i saradnju i drugim međunarodnim organizacijama koje obavezuju Republiku Srbiju, kao i sporazuma o zabrani širenja oružja za masovno uništavanje i drugih međunarodnih sporazuma;
- 2) ugrožava poštovanje ljudskih prava u zemlji krajnjeg odredišta ili doprinosi da ta zemlja krši međunarodno priznate odredbe humanitarnog prava;
- 3) omogućava izbijanje ili nastavak oružanih i drugih sukoba u državi krajnje upotrebe NVO;
- 4) ugrožava očuvanje regionalnog mira, bezbednosti i stabilnosti;
- 5) ugrožava bezbednost ili odbrambene interese Republike Srbije;
- 6) je suprotan spoljnopoličkom ili ekonomskom interesu Republike Srbije;
- 7) ima negativan uticaj na odnos države krajnjeg korisnika prema međunarodnoj zajednici, posebno njen odnos prema terorizmu, međunarodno organizovanom kriminalu i poštovanju međunarodnog prava;
- 8) doprinosi riziku preusmeravanja NVO, ili reeksporta pod nepoželjnim uslovima;
- 9) da li izvoz NVO odgovara tehničkim kapacitetima države prijema;
- 10) da li priloženi dokumenti odgovaraju krajnjoj nameni NVO navedenoj u zahtevu.

Važenje dozvole

Član 18.

Dozvola se izdaje na period do jedne godine.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, ako realizacija posla traje duže od godinu dana, dozvola se može izdati na rok za okončanje posla predviđen ugovorom, a najduže do tri godine.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, imalac dozvole je dužan da jedanput godišnje izveštava Ministarstvo o realizaciji posla.

Izveštaj iz stava 3. ovog člana imalac dozvole je dužan da dostavi Ministarstvu u roku od 15 dana po isteku svake godine od datuma izdavanja dozvole.

Izuzeća

Član 19.

Ministarstvo može izuzetno od odredaba čl. 16.-18. ovog zakona, po posebnoj proceduri izdati dozvolu za izvoz ili uvoz NVO, bez pribavljanja saglasnosti iz člana 16. stav 1. ovog zakona, ako se:

- 1) izvozi ili uvozi NVO koji pripadaju bezbednosnim ili odbrambenim snagama Republike Srbije, odnosno bezbednosnim ili odbrambenim snagama druge države, koji ulaze na, prelaze preko, ili izlaze sa carinske teritorije Republike Srbije radi:
 - (1) ispunjavanja obaveza Republike Srbije koje proističu iz međunarodnih sporazuma i članstva u međunarodnim organizacijama;
 - (2) učešća u multinacionalnim operacijama;
 - (3) učešća na međunarodnim vežbama, koje se izvode na ili van teritorije Republike Srbije.
- 2) izvozi ili uvozi NVO u cilju pružanja humanitarne pomoći ili donacije u hitnim slučajevima.

Uz zahtev za izdavanje dozvole za realizaciju aktivnosti iz stava 1. ovog člana prilaže se izjava krajnjeg korisnika ili drugi dokument koji potvrđuje namenu NVO, odnosno odluka nadležnog organa o prijemu ili pružanju humanitarne pomoći ili donacije.

Ministarstvo dozvolu iz stava 1. ovog člana izdaje u roku od 24 sata od dana prijema izjave krajnjeg korisnika, odnosno drugog dokumenta kojim se potvrđuje namena NVO.

Nekomercijalni izvoz i uvoz

Član 20.

Nekomercijalni izvoz i uvoz vrši se na osnovu dozvole koju izdaje Ministarstvo u skladu sa posebnom procedurom.

Izvoz i uvoz NVO po osnovu nasleđa, poklona ili vlasništva, mogu izvršiti fizička lica na osnovu dozvole Ministarstva u skladu sa posebnom procedurom.

Ministarstvo bliže propisuje način izdavanja dozvola po posebnoj proceduri.

Odbijanje zahteva za izdavanje dozvole

Član 21.

Ministarstvo rešenjem odbija zahtev za izdavanje dozvole ako utvrdi:

- 1) da organi iz člana 16. stav 1. ovog zakona nisu dali saglasnost, a Vlada odluči da se ne izda dozvola;
- 2) da postoje uslovi propisani članom 17. stav 1. tač. 1.-6. ovog zakona;

- 3) da NVO ne odgovara podacima navedenim u zahtevu;
- 4) da su podaci navedeni u zahtevu nepotpuni, nekompletni ili netačni.

Oduzimanje dozvole

Član 22.

Ministarstvo rešenjem oduzima dozvolu, ako:

- 1) izvoznik, uvoznik, broker i pružalac tehničke pomoći ne postupa u skladu sa dozvolom;
- 2) utvrdi da je dozvola izdata na osnovu netačnih ili nepotpunih podataka;
- 3) je lice brisano iz Registra.

Ministarstvo može doneti rešenje o privremenom oduzimanju dozvole ako, na osnovu sopstvenih informacija ili informacija dobijenih od organa iz člana 16. stav 1. ovog zakona sazna da je neophodno izvršiti dodatne provere podataka iz dozvole.

Za slučajeve iz st. 1. i 2. ovog člana, Republika Srbija nije odgovorna za moguću štetu prouzrokovanu oduzimanjem dozvole.

Prestanak važenja dozvole

Član 23.

Ministarstvo donosi rešenje o prestanku važenja dozvole, ako:

- 1) Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija ili druga međunarodna organizacija čiji je Republika Srbija član, uvede restriktivne mere prema državi za koju je dozvola izdata ili dođe do drugih promenjenih okolnosti koje mogu uticati na spoljno-politički položaj ili odbrambene interese zemlje;
- 2) utvrdi da jedan ili više uslova na osnovu kojih je izdata dozvola više ne postoji.

Za slučajeve iz stava 1. ovog člana, Republika Srbija nije odgovorna za moguću štetu prouzrokovanu prestankom važenja dozvole.

Izmena dozvole

Član 24.

Ministarstvo može po sopstvenoj inicijativi ili na zahtev izvoznika, uvoznika, brokera i pružaoca tehničke pomoći izmeniti podatke u dozvoli.

Ministarstvo će u slučaju da je tražena bitna izmena, a u zavisnosti od konkretnih okolnosti, zatražiti ponovnu saglasnost ministarstava i organa iz člana 16. stav 1. ovog zakona.

Za slučajeve iz stava 1. ovog člana, Republika Srbija nije odgovorna za moguću štetu prouzrokovanu izmenom dozvole.

Konačnost rešenja

Član 25.

Rešenje iz čl. 21.- 24. ovog zakona je konačno.

Izvozna ograničenja i ponovni izvoz

Član 26.

Ako je izvozna dozvola izdata pod posebnim uslovima, izvoznik je dužan da Ministarstvu dostavi dokaz da je o tome upoznao kupca, odnosno krajnjeg korisnika NVO.

Ako krajnji korisnik NVO, koji su izvezeni iz Republike Srbije pod posebnim uslovima, zatraži saglasnost Ministarstva za ponovni izvoz ili dalju prodaju NVO, saglasnost se može dati po proceduri propisanoj za izdavanje dozvole iz člana 16. ovog zakona.

Ako krajnji korisnik NVO, koji su uvezeni u Republiku Srbiju pod posebnim uslovom zabrane ponovnog izvoza bez prethodne saglasnosti države porekla ili prodavca NVO namerava da izvrši ponovni izvoz NVO dužan je da uz zahtev za izdavanje dozvole Ministarstvu dostavi dokaz da je postupio u skladu sa datim uslovom.

Obaveze izvoznika, uvoznika, brokera i pružaoca tehničke pomoći

Član 27.

Izvoznik, uvoznik, broker i pružalac tehničke pomoći u smislu ovog zakona dužan je da:

- 1) vodi posebnu evidenciju i čuva dokumentaciju najmanje 10 godina od dana završetka posla izvoza ili uvoza, odnosno pružanja brokerske usluge ili usluge tehničke pomoći;
- 2) odmah, a najkasnije u roku od 15 dana od dana nastanka, obavesti Ministarstvo o nastaloj promeni vezanoj za konkretan izvoz i uvoz NVO ili pružanja usluge;
- 3) u roku od 15 dana od dana izvršenog posla, pisanim putem obavesti Ministarstvo o izvršenom poslu i o tome dostavi odgovarajuću dokumentaciju;
- 4) vrati izdatu dozvolu ako ista nije realizovana, najkasnije u roku od 15 dana od dana isteka njenog važenja;
- 5) dostavi, na zahtev Ministarstva, potvrdu izdatu od države krajnjeg odredišta ili krajnjeg korisnika kojom se potvrđuje prijem izvezenog NVO.

Godišnji izveštaj

Član 28.

Ministarstvo vodi bazu podataka o izdatim, oduzetim, izmenjenim i dozvolama koje su prestale da važe, o realizaciji izdatih dozvola, o odbijenim zahtevima za izdavanje dozvole, kao i licima koja su prekršila odredbe ovog zakona.

Ministarstvo mesečno obaveštava o izdatim, oduzetim, izmenjenim i dozvolama koje su prestale da važe, kao i odbijenim zahtevima za izdavanje dozvole organe iz člana 16. stav 1. ovog zakona, kao i ministarstvo nadležno za poslove finansija - Upravu carina.

Ministarstvo priprema godišnji izveštaj o realizaciji poslova izvoza i uvoza NVO i pružanju usluga i dostavlja ga Vladi.

Vlada, pošto usvoji izveštaj iz stava 3. ovog člana, dostavlja ga Narodnoj skupštini.

Usvojeni izveštaj iz stava 3. ovog člana, objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Razmena informacija

Član 29.

Ministarstvo razmenjuje informacije o izvozu i uvozu NVO, brokerskim uslugama i pruženoj tehničkoj pomoći sa drugim državama i međunarodnim organizacijama, u skladu sa međunarodnim obavezama Republike Srbije.

IV. TRANSPORT I TRANZIT NVO

Transport

Član 30.

Transport NVO kopnenim i vodenim putem vrši se na osnovu odobrenja ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove, izdatog na osnovu dozvole Ministarstva i saglasnosti ministarstva nadležnog za spoljne poslove i ministarstva nadležnog za poslove odbrane.

Transport NVO vazdušnim putem vrši se na osnovu odobrenja Direktorata civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije, izdatog na osnovu dozvole Ministarstva i saglasnosti ministarstva nadležnog za spoljne poslove i ministarstva nadležnog za poslove odbrane.

Odobrenje iz st. 1. i 2. ovog člana nije potrebno u slučaju kada je dozvola izdata u skladu sa članom 19. ovog zakona.

Tranzit

Član 31.

Tranzit NVO kopnenim i vodenim putem od carinarnice ulaska do carinarnice izlaska vrši se na osnovu odobrenja ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove, uz saglasnost ministarstva nadležnog za spoljne poslove i ministarstva nadležnog za poslove odbrane. Ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove razmatra zahtev za izdavanja odobrenja za tranzit NVO kopnenim i vodenim putem na osnovu kriterijuma iz člana 17. ovog zakona.

Tranzit NVO vazdušnim putem, koji uključuje prevoz NVO vazduhoplovima preko teritorije Republike Srbije, sa sletanjem ili bez sletanja na teritoriju Republike Srbije (prelet), vrši se na osnovu odobrenja Direktorata civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije, uz saglasnost ministarstva nadležnog za spoljne poslove i ministarstva nadležnog za poslove odbrane. Direktorat civilnog vazduhoplovstva razmatra zahtev za izdavanje odobrenja za tranzit NVO vazdušnim putem na osnovu kriterijuma iz člana 17. ovog zakona.

Mere obezbeđenja

Član 32.

Pri transportu i tranzitu NVO preduzimaju se potrebne mere obezbeđenja.

Transport i tranzit NVO kopnenim i vodenim putem od carinarnice ulaska do carinarnice izlaska vrši se uz naoružanu pratnju.

V. NADZOR

Stalni nadzor

Član 33.

Ministarstvo vrši nadzor nad sprovođenjem uvoza i izvoza NVO, pružanjem brokerskih usluga i tehničke pomoći, kao i nad sprovođenjem propisa donetih na osnovu ovog zakona, u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove odbrane, ministarstvom nadležnim za unutrašnje poslove i ministarstvom nadležnim za spoljne poslove, kao i organom državne uprave nadležnim za poslove nacionalne bezbednosti. U slučaju potrebe, Ministarstvo sarađuje i sa drugim ministarstvima, agencijama i posebnim organizacijama nadležnim u odgovarajućoj oblasti.

Carinski organi, organi službi bezbednosti i nadležni inspeksijski organi u okviru svojih ovlašćenja sprovode stalnu kontrolu nad vršenjem poslova u smislu stava 1. ovog člana.

Omogućavanje vršenja nadzora

Član 34.

Izvoznik, uvoznik, broker ili pružalac tehničke pomoći, kao i lice koje se bavi transportom ili tranzitom u smislu ovog zakona mora nadležnim organima iz člana 33. ovog zakona da omogući uvid radi nadzora u svim fazama prometa, transporta, tranzita i skladištenja NVO.

Izvoznik, uvoznik, broker ili pružalac tehničke pomoći u smislu ovog zakona, kao i lice koje nabavlja i čuva NVO, preduzima sve potrebne mere u cilju sprečavanja nestanka ili oštećenja NVO.

U slučaju nestanka ili oštećenja NVO, lice iz stava 2. ovog člana obaveštava Ministarstvo u roku od 24 sata od momenta nestanka ili oštećenja NVO.

Izvoznik, uvoznik, broker i pružalac tehničke pomoći, u smislu ovog zakona dužan je da čuva dokumentaciju o prometu NVO najmanje 10 godina po obavljenom poslu, da omogući izvršenje kontrole i nadzora i obezbedi potrebnu pomoć u njenom sprovođenju i da se pridržava uslova navedenih u dozvoli.

Provera

Član 35.

Ako postoji opravdana sumnja da izvoznik, uvoznik, broker ili pružalac tehničke pomoći namerava da koristi NVO za namene koje nisu navedene u dozvoli, Ministarstvo može tražiti da drugi organi iz člana 33. ovog zakona u okviru svojih ovlašćenja izvrše proveru.

O rezultatima izvršene provere iz stava 1. ovog člana drugi organi sačinjavaju zapisnik i pismeno izveštavaju Ministarstvo u roku od 15 dana od dana izvršenja prethodne provere.

Izvoznik, uvoznik, broker ili pružalac tehničke pomoći koji je proveravan ima pravo da se upozna sa sadržajem zapisnika.

Prekid carinskog postupka

Član 36.

Tokom vršenja carinske kontrole NVO koja je predmet izvoza i uvoza u smislu ovog zakona, carinski organi mogu, u okviru svojih nadležnosti, prekinuti sprovođenje carinskog postupka NVO, o čemu će odmah obavestiti Ministarstvo.

Obaveze carinskih organa i organa unutrašnjih poslova

Član 37.

Obaveze carinskih organa u sprovođenju odredaba ovog zakona propisuje ministarstvo nadležno za poslove finansija.

Obaveze organa unutrašnjih poslova na teritoriji Republike Srbije u sprovođenju odredaba ovog zakona propisuje ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove.

VI. KAZNENE ODREDBE

Prekršaji

Član 38.

Pravno lice i preduzetnik koji obavlja poslove izvoza, uvoza, pružanja brokerskih usluga, pružanja tehničke pomoći, transporta i tranzita, kazniće se novčanom kaznom u visini do dvadesetostrukog iznosa vrednosti robe, odnosno usluge koja je predmet prekršaja, ako:

- 1) daje lažne izjave ili izostavi bitne činjenice u postupku izdavanja dozvole, odnosno u toku realizacije posla po izdatoj dozvoli u skladu sa čl. 13.-16. ovog zakona;
- 2) Ministarstvu u propisanom roku ne dostavi sve promene podataka neophodne za upis u Registar u skladu sa članom 7. ovog zakona;
- 3) ne vodi posebnu evidenciju o izvozu i uvozu NVO i pruženim uslugama i ne čuva dokumentaciju u roku propisanim ovim zakonom u skladu sa članom 27. stav 1. tačka 1) ovog zakona;
- 4) ne obavesti Ministarstvo odmah, a najkasnije u roku od 15 dana, pisanim putem, o svakoj promeni vezanoj za konkretan posao izvoza i uvoza NVO i pruženim uslugama u skladu sa članom 27. stav 1. tačka 2) ovog zakona;
- 5) ne obavesti Ministarstvo pisanim putem o izvršenom poslu i ne dostavi odgovarajuću dokumentaciju o tome u roku od 15 dana nakon izvršenog posla izvoza i uvoza NVO i pruženim uslugama u skladu sa članom 27. stav 1. tačka 3) ovog zakona;
- 6) ne vrati Ministarstvu dozvolu koja nije realizovana u roku od 15 dana od dana isteka njene važnosti u skladu sa članom 27. stav 1. tačka 4) ovog zakona;
- 7) na zahtev Ministarstva ne dostavi potvrdu, izdatu od strane države krajnjeg odredišta ili krajnjeg korisnika kojom se potvrđuje prijem NVO u skladu sa članom 27. stav 1. tačka 5) ovog zakona;
- 8) ne pribavi sve neophodne saglasnosti, odobrenja i dozvole za transport i tranzit NVO u smislu čl. 30. i 31. ovog zakona;

- 9) ne preduzme sve neophodne mere u cilju sprečavanja nestanka ili oštećenja NVO u skladu sa članom 34. stav 2. ovog zakona;
- 10) ne obavesti odmah, a najkasnije u roku od 24 sata, Ministarstvo o nestanku ili oštećenju NVO u skladu sa članom 34. stav 3. ovog zakona.

Za prekršaje iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu do 150.000 dinara.

Za prekršaje iz stava 1. tač. 1) i 2) ovog člana, pored novčane kazne, može se izreći i zaštitna mera zabrane pravnom licu da vrši određene delatnosti - obavljanje posla izvoza, odnosno uvoza NVO, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći.

Za prekršaje iz stava 1. tač. 1) i 2) ovog člana, pored novčane kazne, može se izreći i zaštitna mera zabrana odgovornom licu da vrši određene poslove - obavljanje posla izvoza, odnosno uvoza NVO, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći.

Za prekršaje iz stava 1. tač. 1) i 2) ovog člana, pored novčane kazne, preduzetniku se može izreći i zaštitna mera zabrane vršenja određenih delatnosti - obavljanje posla izvoza, odnosno uvoza NVO, pružanja brokerskih usluga i tehničke pomoći.

Zaštitna mera iz stava 3. ovog člana se izriče u trajanju do tri godine i počinje da se primenjuje od dana pravnosnažnosti presude.

Zaštitna mera iz stava 4. ovog člana se izriče u trajanju do jedne godine i počinje da se primenjuje od dana pravnosnažnosti presude.

Zaštitna mera iz stava 5. ovog člana se izriče u trajanju do tri godine i počinje da se primenjuje od dana pravnosnažnosti presude.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 39.

Prava iz pojedinačnih akata koja su doneli nadležni organi, a nisu u celini iskorišćena ili su delimično iskorišćena do dana početka primene ovog zakona, mogu se iskoristiti u rokovima utvrđenim tim aktima.

Član 40.

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona biće doneti u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 41.

Stupanjem na snagu ovoga zakona prestaje da važi Zakon o spoljnoj trgovini naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namene u delu koji se odnosi na naoružanje i vojnu opremu („Službeni list SCG”, br. 7/05 i 8/05-ispravka).

Stupanjem na snagu ovog zakona, u članu 19. stav 1. Zakona o stranim ulaganjima („Službeni list SRJ”, br. 3/02 i 5/03), reč: „i prometa” briše se.

Član 42.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u odredbama člana 97. stav 1. tač. 4. i 6. Ustava Republike Srbije, kojima je, između ostalog, predviđeno da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje bezbednost Republike Srbije i njenih građana kao i sistem u oblasti ekonomskih odnosa sa inostranstvom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o spoljnoj trgovini naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namene ("Službeni list SCG", br. 7/05 i 8/05 - ispravka), donet je početkom 2005. godine, a njegova primena počela je 31. marta iste godine. Navedenim zakonom je nadležnost spoljnotrgovinskog prometa naoružanjem i vojnom opremom po prvi put prešla sa vojnih na civilne strukture. Pored toga, domaće zakonodavstvo je, takođe po prvi put, u skladu sa regulativom (EC) br. 1334/2000, propisalo izvozno uvoznju kontrolu proizvoda i tehnologija dvostruke namene. U vreme donošenja, pomenuti zakon i prateći propisi u oblasti kontrole izvoza i uvoza kontrolisane robe bili su u potpunosti usaglašeni sa pravilima ponašanja u EU i međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

Osnovni razlozi za donošenje novog zakona u ovoj oblasti su usklađivanje našeg zakonodavstva sa novim pravilima i procedurama EU, kao i primena međunarodnih sporazuma, konvencija i režima, koje je naša zemlja prihvatila, ili koje namerava da prihvati (Vasenarski aranžman, Grupa nuklearnih snabdevača, Australijska grupa, Zanger komitet i Režim kontrole raketne tehnologije), kao i neophodnost stvaranja pravnog okvira za obezbeđenje čvršćeg sistema kontrole u ovoj oblasti i eliminisanje mogućih neželjenih izvoza i trgovine ovom robom. Pored toga, Zakon koji je snazi donet je 2005. godine i odnosio se na Državnu zajednicu Srbija i Crna Gora koja je tada postojala. U međuvremenu su sve zemlje u regionu (uključujući i Crnu Goru) donele nacionalne zakone u ovoj oblasti, pa bi to trebalo da učini i Republika Srbija.

U predlaganju ovog Predloga preovladalo je mišljenje da se umesto jednog zakona koji bi regulisao spoljnu trgovinu naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namene, predlože dva odvojena zakona, čime bi se materija izvoza i uvoza naoružanja i vojne opreme uredila jednim zakonom, a materija izvoza i uvoza robe dvostruke namene drugim, što su već učinile pojedine zemlje u Regionu, a druge su u toku priprema tekstova, polazeći od propisa Evropske unije.

Ovim Predlogom zakona unaprediće se normativne pretpostavke za ispunjenje osnovnog cilja - uspostavljanje kontrole i nadzora u oblasti izvoza i uvoza naoružanja i vojne opreme radi ostvarivanja i zaštite odbrambenih, bezbednosnih i spoljnopolitičkih interesa Republike Srbije, njenog međunarodnog kredibiliteta, kao i obezbeđenje poštovanja međunarodnih obaveza koje je preuzela naša zemlja. Donošenje novog zakona će doprineti jačanju mehanizama zaštite u izvozu i uvozu naoružanja i vojne opreme, pružanja brokerskih usluga i tehničke pomoći, transporta i tranzita, te ograničiti mogućnost neovlašćenih krajnjih korisnika da dođu do nezakonito izvezenih roba/tehnologija i unaprediti sistem unutrašnje sigurnosti privrednih subjekata koji obavljaju poslove izvoza, uvoza, brokerskih usluga i tehničke pomoći u oblasti naoružanja i vojne opreme.

Tekst Predloga zakona je podeljen u sedam delova:

Prvi deo sadrži uvodne odredbe;

Drugi deo sadrži odredbe o uslovima za vršenje izvoza i uvoza naoružanja i vojne opreme i pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći;

Treći deo sadrži odredbe o dozvoli;

Četvrti deo sadrži odredbe o transportu i tranzitu NVO;

Peti deo sadrži odredbe o nadzoru;

Šesti deo sadrži kaznene odredbe;

Sedmi deo sadrži prelazne i završne odredbe.

III. USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

U Evropskoj uniji ne postoji jedinstven propis u oblasti izvozne kontrole naoružanja i vojne opreme - svaka zemlja uređuje tu materiju nacionalnim propisima u okviru EU zajedničke spoljne politike i politike bezbednosti, kao izraza političke volje. Predlog zakona o izvozu i uvozu naoružanja i vojne opreme je potpuno usklađen sa propisima EU koji se odnose na izvoz oružja i to sa Zajedničkom vojnom listom -Common list of Military Equipment; Zajedničkim stavom Saveta 2008/944/CFSP-/944/CFSP-Pravilima ponašanja u izvozu oružja sa operativnim odredbama - EU Code of Conduct on Arms Export i sa EU Zajedničkom pozicijom o posredovanju u izvozu oružja- EU Common Position on Arms Brokering i međunarodnim kontrolnim izvoznim režimima. Pored toga, u skladu je sa Rezolucijom Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1540, kao i drugim međunarodnim konvencijama u ovoj oblasti koje je Republika Srbija potvrdila i koje primenjuje.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINI REŠENJA

Članom 1. uređuju se uslovi pod kojima se može vršiti izvoz i uvoz naoružanja i vojne opreme, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći, transport i tranzit, propisuju postupci izdavanja dozvole i ovlašćenja nadležnih organa u sprovođenju ovog zakona.

Član 2. definiše ciljeve koje donošenjem zakona treba realizovati, i to:

- uspostavljanje kontrole u oblasti izvoza i uvoza naoružanja i vojne opreme, te pružanja brokerskih usluga i tehničke pomoći, kao i osnove za kontrolu transporta i tranzita u vezi sa tom robom radi ostvarivanja i zaštite odbrambenih, bezbednosnih i spoljopolitičkih interesa Republike Srbije i njenog međunarodnog kredibiliteta;
- ostvarivanje međunarodnog kredibiliteta Republike Srbije kroz obezbeđenje poštovanja preuzetih međunarodnih obaveza;
- uspostavljanje sistema domaćeg zakonodavstva, kojim će se izvesno uticati na veći stepen predvidivosti, stabilnosti, transparentnosti i konzistentnosti saglasno međunarodnim standardima i praksom u ovoj oblasti.

Član 3. sadrži definicije kojima se određuje značenje pojedinih izraza koji su upotrebljeni u tekstu Predloga zakona. Odredbe ovog člana treba da olakšaju primenu i razumevanje zakona i eliminišu potrebu njegovog naknadnog tumačenja.

Član 4. utvrđuje nadležnost za donošenje nacionalne kontrolne liste, odnosno propisuje da Vlada Republike Srbije, na predlog ministarstva nadležnog za poslove spoljne trgovine utvrđuje Nacionalnu kontrolnu listu naoružanja i vojne opreme

usklađenu sa relevantnom listom EU (proističe iz obaveze država da ažuriraju navedenu listu).

Član 5. propisuje da se izvoz i uvoz NVO i pružanje usluga u vezi sa tom robom, vrši na osnovu dozvole Ministarstva. Takođe, propisuje obavezu izvozniku, uvozniku, brokeru i pružaocu tehničke pomoći da, pre započinjanja bilo kog posla utvrdi, da li predmetna roba ili usluga spada u NVO, u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona.

Članom 6. propisana je zabrana tehničke pomoći, kada je namenjena ili se može upotrebiti za:

3) razvoj, proizvodnju, modifikaciju, rukovanje, sklapanje, testiranje, popravku, raspolaganje, primenu, održavanje, skladištenje, detekciju ili širenje oružja za masovno uništavanje ili za razvoj, proizvodnju, održavanje ili skladištenje sredstava pogodnih za njegovo prenošenje;

4) krajnju vojnu namenu koja se pruža u državama krajnjeg odredišta koje se nalaze pod embargom na NVO na osnovu odgovarajućih odluka Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju i drugih međunarodnih organizacija koje obavezuju Republiku Srbiju ili na osnovu relevantnih odredaba nacionalnog zakonodavstva.

Čl.7.-10. uređuju oblast registracije, odnosno sticanje prava pravnih lica i preduzetnika za obavljanje izvoza i uvoza naoružanja i vojne opreme, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći, utvrđuju nadležnost organa za vođenje Registra lica ovlašćenih za obavljanje poslova izvoza i uvoza naoružanja i vojne opreme, brokerskih usluga i tehničke pomoći, daju ovlašćenje Ministarstvu spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija za donošenje podzakonskog akta, kojim se propisuje način vođenja Registra, uslovi, kao i obrasci zahteva za upis u Registar, regulišu donošenje rešenja o upisu i rok njegovog važenja, kao i odbijanje zahteva i brisanje lica iz Registra. Takođe, predviđaju ispunjenost posebnih uslova, obavezu nadležnog ministarstva da mesečno obaveštava ministarstvo nadležno za spoljne poslove, ministarstvo nadležno za poslove odbrane, ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove i ministarstvo nadležno za poslove finansija - Upravu carina, kao i organ državne uprave nadležan za poslove nacionalne bezbednosti, o licima upisanim i brisanim iz Registra, kao i o odbijenim zahtevima za upis, te rok po čijem isteku se može ponoviti zahtev za upis lica, koja su brisana iz Registra ili im je odbijen zahtev.

Član 11. reguliše saglasnost za pregovore za izvoz tehnologije na takav način da je izvoznik, pre otpočinjanja pregovora koji za izvoz tehnologije, dužan da pribavi prethodnu saglasnost Ministarstva. U stavu 2. je navedeno da Ministarstvo pri odlučivanju i razmatranju zahteva za izdavanje dozvole pribavlja mišljenje ministarstva nadležnog za poslove odbrane, ministarstva nadležnog za spoljne poslove i ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove, kao i organa državne uprave koji je nadležan za poslove nacionalne bezbednosti, ali da dobijena saglasnost ne obavezuje Ministarstvo da izda dozvolu za izvoz tehnologije (stav 3).

Članom 12. definisan je pojam dozvole za izvoz i uvoz NVO, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći u vezi sa tom robom, kao i dozvola izdata pod posebnim uslovima i po osnovu izuzeća, kao isprave koju izdaje Ministarstvo. Dozvola za izvoz ili uvoz NVO je isprava, izdata jednom određenom izvozniku ili uvozniku, za jednog krajnjeg korisnika ili primaoca u drugoj državi, odnosno u Republici Srbiji i obuhvata jedan ili više proizvoda sa liste NVO. Dozvola za brokerske usluge ili tehničku pomoć je pojedinačna dozvola izdata jednom određenom brokeru ili pružaocu tehničke pomoći za jednog krajnjeg korisnika ili primaoca u drugoj državi i obuhvata jednu ili više vrsta NVO, odnosno vrste usluge.

Stavom 4. je propisano da se dozvola i druge isprave izdate u skladu sa ovim zakonom ne mogu se prenositi na drugo lice.

Čl. 13. i 14. propisan je organ kome se podnosi zahtev za izdavanje dozvole, sadržina zahteva, ovlašćenje Ministarstva da može tražiti i dostavljanje drugih isprava merodavnih za odlučivanje po konkretnom zahtevu, kao i nadležnost za propisivanje obrasca i sadržaja zahteva za izdavanje dozvole, obrasca dozvole kao i druge obrasce dokumenata koji prate izvoz i uvoz naoružanja i vojne opreme. Pored toga, propisana je i obaveza podnosioca zahteva za dostavljanjem originalne potvrde krajnjeg korisnika (End User Certificate) izdate od strane zvaničnog organa zemlje krajnjeg korisnika, ili druge odgovarajuće potvrde ili dokumenta izdatog od strane nadležnog organa zemlje krajnjeg odredišta, koja nije starija od šest meseci i podaci koje ta potvrda treba da sadrži, kao i ovlašćenje ministarstva nadležnog za spoljne poslove da po zahtevu organa koji učestvuju u postupku izdavanja dozvole vrši proveru (End User Certificate).

Član 15. predviđa nadležnost Ministarstva da na zahtev uvoznika izdaje Sertifikat krajnjeg korisnika (End User Certificate) i Međunarodni uvozni sertifikat (International Import Certificate), što je u skladu sa međunarodnom praksom. Prema odredbama ovog člana Potvrdu o dostavi NVO (Delivery Verification Certificate) izdaje Ministarstvo. Ministarstvo propisuje obrasce i sadržaj zahteva za izdavanje i obrasce sertifikata i potvrde iz st. 1. i 2. ovog člana. Izuzetno, Ministarstvo ili krajnji korisnik može overiti i Sertifikat krajnjeg korisnika propisan od strane države izvoznika, ako propisi zemlje u koju se NVO izvozi to zahtevaju, čiju je kopiju uvoznik dužan da dostavi uz zahtev za izdavanje dozvole.

Članom 16. uređuje se postupak odlučivanja po zahtevu za izdavanje dozvole. Naime, Ministarstvo kompletan zahtev dostavlja na saglasnost ministarstvu nadležnom za poslove odbrane, ministarstvu nadležnom za spoljne poslove, ministarstvu nadležnom za unutrašnje poslove i organu državne uprave nadležnom za poslove nacionalne bezbednosti. Za slučaj da neki od navedenih organa uskrati saglasnost za izdavanje dozvole, konačnu odluku o izdavanju dozvole donosi Vlada. Ministarstvo može, u zavisnosti od vrste robe na koju se zahtev odnosi, zatražiti mišljenje i od drugih ministarstava, posebnih organizacija i agencija nadležnih u odgovarajućoj oblasti. Propisani rok za odlučivanje po zahtevu za izdavanje dozvole je deset dana od dana dobijanja poslednje saglasnosti organa iz stava 1. ovog člana, odnosno donošenja konačne odluke Vlade. Na ovaj način je izbegnuta mogućnost da se, fiksiranjem rokova za izdavanje dozvole, eventualno podnosilac zahteva obrati sa zahtevom za naknadu štete, a, sa druge strane, ostavljena je mogućnost organima u postupku odlučivanja da sve potrebne provere izvrše neopterećeni kratkim rokovima.

Član 17. prilikom odlučivanja o izdavanju dozvole, Ministarstvo i organi koji učestvuju u postupku odlučivanja po zahtevu za izdavanje dozvole razmatraju da li izvoz ili uvoz NVO, odnosno pružanje brokerskih usluga ili tehničke pomoći u vezi sa tom robom ugrožava izvršavanje međunarodnih obaveza Republike Srbije; ugrožava poštovanje ljudskih prava u zemlji krajnjeg odredišta ili doprinosi da ta zemlja krši međunarodno priznate odredbe humanitarnog prava; omogućava izbijanje ili nastavak oružanih i drugih sukoba u državi krajnje upotrebe robe; ugrožava očuvanje regionalnog mira, bezbednosti i stabilnosti; ugrožava bezbednost ili odbrambene interese Republike Srbije; je suprotan spoljopolitičkom ili ekonomskom interesu Republike Srbije; ima negativan uticaj na odnos države krajnjeg korisnika prema međunarodnoj zajednici, posebno njen odnos prema terorizmu, međunarodno organizovanom kriminalu i poštovanju međunarodnog prava; doprinosi riziku preusmeravanja NVO, ili reeksporta pod nepoželjnim uslovima; da li izvoz NVO odgovara tehničkim kapacitetima države prijema i da li priloženi dokumenti odgovaraju krajnjoj nameni navedenoj u zahtevu.

Članom 18. utvrđeno je da se dozvola izdaje na period do jedne godine. Ako realizacija posla traje duže od godinu dana, dozvola se može, izuzetno, izdati na rok za okončanje posla koji je predviđen ugovorom, a najduže do tri godine. U ovom slučaju, imalac dozvole je dužan da jedanput godišnje izveštava Ministarstvo o realizaciji posla i da pomenuti izveštaj dostavi Ministarstvu u roku od 15 dana po isteku svake godine od datuma izdavanja dozvole.

Članom 19. predviđena su izuzeća, odnosno, data mogućnost Ministarstvu da može izuzetno po posebnoj proceduri, izdati dozvolu bez pribavljanja saglasnosti organa iz člana 16. stav 1. ovog Predloga, za slučajeve predviđene ovim članom, uz dostavljanje dokumentacije koja je propisane stavom 2. ovog člana. S tim, što je Ministarstvo dužno da dozvolu izda u roku od 24 sata od dana prijema izjave krajnjeg korisnika, odnosno drugog dokumenta kojim se potvrđuje namena robe.

Član 20. reguliše postupak izdavanje izvozno/uvoznih dozvola po posebnoj proceduri, kada je u pitanju nekomercijalni izvoz i uvoz sajamskih, muzejskih i izložbenih eksponata u cilju učestvovanja na međunarodnim i sportskim manifestacijama, odnosno po osnovu nasleđa, poklona ili vlasništva koje vrši fizičko lice. Ujedno se Ministarstvu daje ovlašćenje za bliže uređenje načina izdavanja dozvola po posebnoj proceduri.

Čl. 21.-25. propisuju mogućnost i konkretne razloge za odbijanje zahteva za izdavanje dozvole, oduzimanje, prestanak važenja i izmenu izdate dozvole, što Ministarstvo čini posebnim rešenjima. Ovim odredbama takođe je predviđeno da Republika Srbija nije odgovorna za moguću štetu prema imaocu dozvole za slučaj oduzimanja, prestanak važenja ili izmene dozvole.

Član 26. reguliše izvozna ograničenja i ponovni izvoz. Naime, kada je izvozna dozvola izdata pod posebnim uslovima, izvoznik je dužan da Ministarstvu dostavi dokaz da je o tome upoznao kupca, odnosno krajnjeg korisnika NVO. Takođe, ako krajnji korisnik robe, koja je izvezena iz Republike Srbije pod posebnim uslovima, zatraži saglasnost Ministarstva za ponovni izvoz ili dalju prodaju robe, saglasnost se može dati po proceduri propisanoj za izdavanje dozvole iz člana 16. ovog zakona. Ako krajnji korisnik robe, koja je uvezena u Republiku Srbiju pod posebnim uslovom zabrane ponovnog izvoza bez prethodne saglasnosti države porekla ili prodavca robe, namerava da izvrši ponovni izvoz te robe dužan je da uz zahtev za izdavanje dozvole Ministarstvu dostavi dokaz da je postupio u skladu sa datim uslovom (stav 3).

Članom 27. propisane su obaveze izvoznika, uvoznika, brokera i pružaoca tehničke pomoći da vodi posebnu evidenciju i čuva dokumentaciju najmanje 10 godina od dana završetka posla izvoza ili uvoza, odnosno pružanja brokerske usluge ili usluge tehničke pomoći; da odmah, a najkasnije u roku od 15 dana od dana nastanka, obavesti Ministarstvo o nastaloj promeni vezanoj za konkretan posao izvoza i uvoza robe ili pružanja usluge; u roku od 15 dana od dana izvršenog posla, pisanim putem obavesti Ministarstvo o izvršenom poslu i o tome dostavi odgovarajuću dokumentaciju; da vrati izdatu dozvolu ukoliko ista nije realizovana, najkasnije u roku od 15 dana od dana isteka njenog važenja, kao i da dostavi, na zahtev Ministarstva, potvrdu izdatu od države krajnjeg odredišta ili krajnjeg korisnika kojom se potvrđuje prijem robe.

Članom 28. utvrđena je obaveza Ministarstva spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija da vodi bazu podataka o izdatim, oduzetim, izmenjenim odbijenim i dozvolama koje su prestale da važe, o realizaciji izdatih dozvola, o licima koja su prekršila odredbe ovog zakona, kao i da mesečno obaveštava organe iz člana 16. stav 1. ovog zakona i ministarstvo nadležno za poslove finansija - Upravu carina o izdatim, odbijenim, oduzetim, izmenjenim i dozvolama koje su prestale da važe. Osim navedenog, propisuje se obaveza izrade godišnjeg izveštaja o realizaciji

poslova izvoza i uvoza naoružanja i vojne opreme, pruženim brokerskim uslugama i tehničkoj pomoći, koji Ministarstvo dostavlja Vladi, koja ga, posle usvajanja, dostavlja Narodnoj skupštini. Usvojeni izveštaj iz stava 3. ovog člana, objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Član 29. uređuje učešće Ministarstva u razmeni informacija o izvozu i uvozu NVO, brokerskim uslugama i pruženoj tehničkoj pomoći sa drugim državama i međunarodnim organizacijama, u skladu sa međunarodnim obavezama Republike Srbije.

Čl. 30.-32. regulisana je materija transporta i tranzita naoružanja i vojne opreme. Pored definisanja instituta transporta i tranzita i određivanja organa nadležnih za izdavanje odobrenja (u zavisnosti od vrste transporta, odnosno tranzita), propisan je i postupak izdavanja odobrenja, odnosno propisani slučajevi kada odobrenje za transport nije potrebno (član 30. stav 3.) kao i potrebne mere obezbeđenja, koje se preduzimaju prilikom transporta i tranzita NVO, odnosno da se transport i tranzit NVO vrši uz naoružanu pratnju.

Član 33. propisuje nadležnost za vršenje stalnog nadzora u sprovođenju ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona, kao i međuresorsku saradnju u vršenju ovog nadzora. Takođe utvrđuje obavezu carinskih organa, organa službi bezbednosti i nadležnih inspekcijskih organa RS da sprovode stalnu kontrolu nad vršenjem poslova u smislu stava 1. ovog člana u okviru svojih ovlašćenja.

Članom 34. utvrđene su obaveze izvoznika, uvoznika, brokera ili pružaoca tehničke pomoći da organima nadležnim za vršenje nadzora omoguće uvid radi nadzora u svim fazama prometa, transporta, tranzita i skladištenja NVO. Pomenuti, kao i lice koje nabavlja i čuva NVO, su dužni da preduzimaju sve potrebne mere u cilju sprečavanja nestanka ili oštećenja te robe, odnosno da ako do toga dođe, u roku od 24 sata od momenta nestanka ili oštećenja robe, obaveste nadležno ministarstvo. Pored toga, izvoznik, uvoznik, broker i pružalac tehničke pomoći obavezan je da čuva dokumentaciju o prometu NVO najmanje 10 godina po obavljenom poslu, da omogući izvršenje kontrole i nadzora i obezbedi potrebnu pomoć u njenom sprovođenju i da se pridržava uslova navedenih u dozvoli.

Članom 35. jača se kontrola i daje mogućnost nadležnom ministarstvu da može tražiti od organa iz člana 33. ovog zakona, da, u slučaju postojanja opravdane sumnje da izvoznik, uvoznik, broker ili pružalac tehničke pomoći namerava da pribavi NVO za namene koje nisu navedene u dozvoli, izvrše proveru. O rezultatima izvršene provere drugi organi sačinjavaju zapisnik i pismeno izveštavaju Ministarstvo u roku od 15 dana od dana izvršenja prethodne provere, a izvoznik, uvoznik, broker ili pružalac tehničke pomoći koji je proveravan ima pravo da se upozna sa sadržajem zapisnika.

Član 36. propisuje radnje koje carinski organi mogu da preduzimaju tokom vršenja carinske kontrole naoružanja i vojne opreme, odnosno da ti organi mogu u okviru svojih nadležnosti zaustaviti sprovođenje carinskog postupka NVO, o čemu su dužni da odmah obaveste nadležno ministarstvo.

Članom 37. daje se ovlašćenje ministarstvu nadležnom za poslove finansija da propiše obaveze carinskih organa u sprovođenju odredaba ovog zakona. Stavom 2. istog člana dato je ovlašćenje Ministarstvu unutrašnjih poslova da propiše obaveze organa unutrašnjih poslova u sprovođenju odredaba ovog zakona.

Članom 38. utvrđuju se kaznene odredbe za prekršaje koje izvrši pravno lice ili preduzetnik koji obavlja poslove izvoza, uvoza, pružanja brokerskih usluga, pružanja tehničke pomoći, transporta i tranzita. Odredbama ovog člana predviđena je mogućnost izricanja, pored novčanih kazni, i kazne propisivanja određenih zaštitinih

mera, shodno odredbama Zakona o prekršajima („Službeni glasnik RS”, br. 101/05, 116/08, 111/09 i 65/13).

Čl. 39. - 42. uređuju prelazne i završne odredbe i stupanje na snagu ovog zakona. U navedenim odredbama, između ostalog predviđen je i rok od šest meseci za donošenje podzakonskih akata u ovoj oblasti. Uzimajući u obzir složenost i osetljivost materije koja se reguliše, kao i brojnost podzakonskih akata koji će pratiti ovaj zakon, smatramo da je navedeni rok adekvatan i realan.

V. OCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

ANALIZA EFEKATA ZAKONA

Prilikom izrade Predloga zakona o izvozu i uvozu naoružanja i vojne opreme pošlo se od ciljeva sprovođenja sveobuhvatne reforme propisa, kao i usvojenih nacionalnih strategija u oblasti bezbednosti, politike razvoja industrije i privrednog razvoja, odnosno od nastojanja Republike Srbije da se uključi u proces pridruživanja Evropskoj uniji, te u tom smislu preduzme sve aktivnosti na putu ka modernom društvu, razvijenijoj ekonomiji, pojednostavljenju i pojeftinjenju uslova poslovanja privrednih subjekata u RS.

Radi ostvarenja tih ciljeva, neophodno je uskladiti domaće zakonodavstvo sa zakonodavstvom, pravilima i praksom zemalja EU, kao i članom 3. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane.

U Evropskoj uniji ne postoji jedinstven propis u oblasti izvozne kontrole naoružanja i vojne opreme - svaka zemlja uređuje tu materiju nacionalnim propisima u okviru EU zajedničke spoljne politike i politike bezbednosti, kao izraza političke volje. Predlog zakona o izvozu i uvozu naoružanja i vojne opreme je „potpuno usklađen“ sa propisima Evropske unije koji se odnose na izvoz oružja i to sa Zajedničkom vojnom listom- Common list of Military Equipment; Zajedničkim stavom Saveta 2008/944/CFSP-/944/CFSP - Pravilima ponašanja u izvozu oružja sa operativnim odredbama - EU Code of Conduct on Arms Export i sa EU Zajedničkom pozicijom o posredovanju u izvozu oružja-EU Common Position on Arms Brokering, kao i međunarodnim kontrolnim izvoznim režimima koje je naša zemlja prihvatila, ili koje namerava da prihvati (Vasenarski aranžman, Grupa nuklearnih snabdevača, Australijska grupa, Zanger komitet i Režim kontrole raketne tehnologije). Republika Srbija je, potvrđivanjem međunarodnih konvencija i sporazuma iz oblasti zabrane širenja konvencionalnog naoružanja, streljačkog i lakog oružja, kao i oružja za masovno uništavanje, kao članica UN, prihvatila i u potpunosti realizuje svoje međunarodne obaveze na ovom planu, pre svega u oblasti poštovanja rezolucija SB UN i preporuka OEBS-a koje se odnose na embargo na izvoz oružja.

Kontrola izvoza i uvoza je preventivna mera kojom se obezbeđuje da izvezena, odnosno uvezena roba ne bude iskorišćena u svrhu nelegalnih ili neželjenih aktivnosti u drugim zemljama i regionima. Efikasna primena zakona kojim je uređena ova kontrola i primena sankcija u slučaju njenog kršenja, zahteva poštovanje zakonom propisanih pravila u ovoj oblasti, kao i angažovanje širokog kruga nacionalnih aktera, uključujući carinu, policiju, obaveštajne i sudske službe.

U Republici Srbiji ova materija uređena je Zakonom o spoljnoj trgovini naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namene („Službeni list SCG”, br. 7/05 i 8/05-ispavka) i pratećim podzakonskim aktima kojima se na transparentan način ova oblast reguliše u skladu sa međunarodnim standardima. Zakon je počeo da se primenjuje 31. marta 2005. godine. Donošenjem ovog zakona ova materija je po prvi put prešla sa vojnih struktura u civilno ministarstvo, u skladu sa međunarodnim standardima.

Posle detaljne analize rešenja u zakonu koji je na snazi, došlo se do zaključka da se isti odnosio na državnu zajednicu Srbije i Crne Gore, koja je prestala da postoji, da je pravni okvir za sprovođenje izvozne kontrole u evropskom zakonodavstvu pretrpeo mnoge izmene, da su sve zemlje u regionu (Makedonija, Hrvatska, Crna Gora) već donele slične zakone kojima je posebno uređena materija kontrole izvoza i uvoza naoružanja i vojne opreme, kao i pružanja brokerskih usluga i tehničke pomoći u vezi sa tom robom, čiju praksu treba da sledi i Republika Srbija, tako da je u ovoj oblasti neophodno stvoriti pravne pretpostavke kojima se

obezbeđuje čvršći sistem kontrole i eliminacija neželjenih izvoza i trgovine ovim proizvodima. S tim u vezi, formirano je Zajedničko telo za praćenje i unapređenje propisa iz oblasti proizvodnje, prometa, uvoza i izvoza kontrolisane robe, kojim su kopredsedavali državni sekretari Ministarstva spoljne i unutrašnje trgovine, telekomunikacija i Ministarstva odbrane, a u čiji su rad bili uključeni predstavnici Ministarstva spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija, Ministarstva odbrane, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva spoljnih poslova, Ministarstva finansija i privrede-Uprave carina, Ministarstva pravde- Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, Bezbednosno-informativne agencije i drugih organa i institucija koji učestvuju u postupku izdavanja dozvola. Zajedničko telo je pripremilo tekst Predloga zakona o izvozu i uvozu naoružanja i vojne opreme.

1. Na koga će i kako najverovatnije uticati rešenja u Zakonu?

Ovim Predlogom unaprediće se normative pretpostavke za legalne tokove trgovine naoružanjem i vojnom opremom, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći, transporta i tranzita, kao i ispunjenje osnovnog cilja – uspostavljanje jače kontrole u ovim oblastima, a u cilju ostvarivanja i zaštite odbrambenih, bezbednosnih i spoljnotržišnih interesa Republike Srbije, njenog međunarodnog kredibiliteta, kao i obezbeđenje poštovanja međunarodnih obaveza koje je naša zemlja preuzela.

Po svojoj pravnoj prirodi odredbe ovog zakona imaju efekat na sve privredne subjekte koji obavljaju ili će obavljati poslove izvoza i uvoza naoružanja i vojne opreme i pružanje usluga u vezi sa tom robom. Takođe, zakon o kojem je reč i sistem koji se njime uspostavlja značajno će uticati veći stepen transparentnosti u ovoj oblasti, kao i unapređenje sistema unutrašnje sigurnosti u okviru privrednih subjekata.

Namenska industrija Republike Srbije ima veliki potencijal za dalji razvoj i već otvorena tržišta za NVO poreklom iz naše zemlje. Srbija je najveći izvoznik NVO u regionu Jugoistočne Evrope sa poznatim kvalitetom robe. Značaj namenske industrije je utoliko veći što ta industrija ostvaruje suficit u spoljnotrgovinskoj razmeni sa inostranstvom. Ponovo su uspostavljene veze sa tradicionalnim partnerima, pre svega sa Irakom. S tim u vezi, potrebno je više ulaganja u kapacitete namenske industrije, prevashodno radi poštovanja preuzetih obaveza i ugovorenih rokova isporuke (povećati stepen realizacije sklopljenih poslova- sadašnji nivo realizacije kreće se od 30-40% ugovorenih poslova). Od prihoda ostvarenih izvozom je moguće vršiti dalju modernizaciju Srbije u ovoj oblasti i ulagati u revitalizaciju postojećih kapaciteta namenske industrije, te konačno usmeriti veća sredstva u istraživanje i razvoj NVO. Od ovog zakona se, uz povoljniji ekonomski ambijent, očekuje veća spoljnotrgovinska razmena, a time i veći devizni priliv i bolji poslovni rezultati u ovoj oblasti u odnosu na prethodni period.

Od 2005. godine prati se i analizira broj ukupno izdatih dozvola za izvoz odnosno uvoz kontrolisane robe u ministarstvu nadležnom za poslove spoljne trgovine. Ako posmatramo statistički, konstantno je rastao broj izdatih dozvola za izvoz i uvoz, kao i njihove vrednosti. Ovo nas navodi na zaključak da:

- vojnoindustrijski kompleks Srbije predstavlja izvozno orijentisanu granu industrije, koja ostvaruje značajan suficit u razmeni sa inostranstvom;
- spoljnotrgovinski promet NVO ima trend rasta;
- je izvoz srpskog oružja i municije prisutan na svetskom tržištu u znatnoj meri, imajući u vidu da se ova roba izvozi u preko 65 različitih zemalja;
- se izvozni poslovi proširuju širenjem na nova tržišta, pronalaženjem novih kupaca i ugovaranjem novih poslova.

Ovo se može ilustrovati i statističkim podacima:

- u 2005. godini izdato je 274 dozvole za izvoz NVO u vrednosti od 176,45 miliona USA dolara,
- u 2006. izdato je 300 dozvola, u vrednosti od 346,33 miliona USA dolara;
- u 2007. 372 dozvole u vrednosti od 300 miliona USA dolara;
- u 2008. izdate su 343 dozvole u vrednosti od 580,69 miliona USA dolara;
- u 2009. 360 dozvola u vrednosti od 467,02 miliona USA dolara;
- u 2010. 348 dozvola u vrednosti od 757,88 miliona USA dolara;
- u 2011. 324 dozvole ukupne vrednosti 369,35 miliona USA dolara;
- u 2012. godini 328 dozvola u vrednosti od 339,07 miliona USA dolara.

Što se tiče uvoznih dozvola, podaci su sledeći: u 2005. godini izdato je 59 dozvola za uvoz NVO u vrednosti od 4,93 miliona USA dolara, u 2006. izdato je 100 dozvola u vrednosti od 12,52 miliona USA dolara, u 2007. - 135 dozvola u vrednosti 57,60 miliona USA dolara, u 2008. - 176 dozvola vrednosti od 129,18 miliona USA dolara, u 2009. izdate su 182 dozvole u vrednosti od 111,26 miliona USA dolara, u 2010. - 152 dozvole u vrednosti od 79,65 miliona USA dolara, u 2011. - 148 dozvola u vrednosti od 55,66 miliona USA dolara i u 2012. godini 134 dozvole ukupne vrednosti 30,19 miliona USA dolara.

Ako uporedimo podatke o izvozu i uvozu vidi se da je, na primer u 2012. godini izvoz naoružanja i vojne opreme bio gotovo 10 puta veći od uvoza, što znači da je po ovom osnovu ostvaren značajan suficit u spoljnotrgovinskoj razmeni sa inostranstvom.

Napominjemo, da se sve vrednosti izražavaju u USA dolarima, preračunatim po kursu NBS na dan 31.12. godine na koju se podaci odnose.

Vlada Republike Srbije jednom godišnje usvaja Izveštaj o realizaciji spoljnotrgovinskog prometa kontrolisane robe, u skladu sa obavezom iz člana 28. Zakona o spoljnoj trgovini naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namene. Izveštaj se, po usvajanju od strane Vlade, objavljuje u Službenom glasniku Republike Srbije i dostavlja Narodnoj skupštini RS radi informisanja.

Kao i prethodnih godina, i u 2012. godini najviše je naoružanja i vojne opreme izvezeno u SAD za koje je izdato 29 izvoznih dozvola u ukupnoj vrednosti od 133,7 miliona USA dolara što čini trećinu našeg ukupnog izvoza u 2012. godini. Potom je, vrednosno najviše izvezeno u Irak (za potrebe SAD snaga u toj zemlji) ukupno 6 izdatih dozvola ukupne vrednosti od oko 28,2 miliona dolara, zatim sledi Bugarska (izdate 33 izvozne dozvole, ukupne vrednosti oko 14,3 miliona dolara), Kenija 4 dozvole u vrednosti od oko 18,5 miliona dolara, Alžir (4 dozvole u vrednosti oko 18,1 milion dolara), Bangladeš (1 dozvola u vrednosti oko 16 miliona dolara). Od zemalja u okruženju i u regionu, treba pomenuti 14 dozvola za izvoz u Rumuniju, ukupne vrednosti oko 5,1 miliona dolara, 19 dozvola za izvoz u BiH, vrednosti oko 1,6 miliona, 7 dozvola za izvoz NVO u Makedoniju vrednosti oko 1,0 miliona, 19 izvoznih dozvola za Crnu Goru, vrednosti 3,16 miliona USA dolara, 8 dozvola za izvoz u Hrvatsku vrednosti oko 600 hiljada dolara, 4 dozvole za izvoz u Sloveniju u vrednosti od oko 500 hiljada dolara. Što se tiče uvoza, najviše je uvezeno iz BiH (22 dozvole u vrednosti 6,1 milion dolara), Slovačke (2 dozvole u vrednosti 4,1 milion dolara), Češke (9 dozvola u vrednosti 3,3 miliona SAd dolara), SAD (14dozvola u ukupnoj vrednostiod 2,6 miliona dolara) iz C. Gore (3 dozvole u vrednosti1,1 milion dolara), Slovenije (5 dozvola u vrednosti 183.900 dolara), Makedonije (2 dozvole u vrednosti oko 103.000 dolara), Hrvatske (2 dozvole u vrednosti oko 316.000 dolara).

Značajno je pomenuti da je Nacionalna kontrolna lista naoružanja i vojne opreme usaglašena sa relevantnom listom Evropske Unije. Odluka o utvrđivanju Nacionalne kontrolna lista naoružanja i vojne opreme usvojena je novembra 2012. godine, a objavljena u „Službenom glasniku RS”, broj 112/12.

Ministarstvo spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija, vodi Registar lica koja mogu da obavljaju spoljnu trgovinu kontrolisanom robom, u koji su upisana 204 privredna subjekta. Za 2012. godinu karakteristično je da je, pored novoupisanih lica, vršena i preregistracija lica upisanih u pomenuti registar tokom 2007. godine (sukcesivno u zavisnosti od datuma upisa i proteka zakonom propisanog roka važenja rešenja na osnovu kojih su upisani - pet (5) godina od dana donošenja rešenja). U periodu od 1. januara do 31. decembra 2012. godine, ukupan broj upisanih i preregistrovanih lica iznosio je 41. Od toga, 32 lica su upisana prvi put (78,05% od ukupnog broja upisanih i preregistrovanih u 2012.), a 9 lica je preregistrovano (21,95 % od ukupnog broja upisanih i preregistrovanih u 2012.).

Obaveza vođenja Registra lica ovlašćenih za obavljanje poslova izvoza i uvoza naoružanja i vojne opreme, brokerskih usluga i tehničke pomoći predviđena je i ovim Predlogom. U odnosu na sada važeća rešenja, prilikom izrade teksta ovog Predloga Zajedničko telo je zauzelo stav da bi u cilju rasterećenja samog teksta, mnogo efikasnije bilo odredbe o sadržini pismenog zahteva, proveriti posebnih uslova, proceduri podnošenja zahteva, kao i uslova za brisanje iz Registra, regulisati podzakonskim aktom. Pored toga, eventualne izmene i dopune u pogledu uslova, zahteva i procedure, a koje bi bile propisane u podzakonskom aktu, bilo bi mnogo lakše sprovesti, nego da su regulisane zakonom.

Član 11. Predloga zakona predviđa da ukoliko se licu odbije zahtev za upis u Registar ili se donese rešenje o brisanju iz Registra, lice može podneti zahtev za upis u Registar po isteku roka od dve godine od dana brisanja iz Registra, odnosno od dana kada je odbijen zahtev za upis u Registar. Predloženim rešenjem popunjena je pravna praznina, koja postoji u zakonu koji je na snazi. Osetljivost materije, odnosno robe čijim izvozom, uvozom i pružanjem usluga privredni subjekti upisom u Registar žele da se bave, zahtevaju postojanje ovog rešenja.

Takođe, Zajedničko telo se opredelilo za rešenje - da u slučaju kada neki od organa iz člana 16. ovog Predloga ne da saglasnost, konačnu odluku o izdavanju dozvole donosi Vlada, odnosno, rešenje iz sada važećeg zakona. Pomenuto rešenje je predviđeno u cilju preispitivanja donete odluke, a u nameri sprečavanja vođenja upravnih sporova koji po pravilu dugo traju.

Takođe, donošenje novog zakona u mnogome će doprineti lakšem i bržem pristupanju Republike Srbije međunarodnim kontrolnim izvoznim režimima: Vasenarski aranžman, Grupa nuklearnih snabdevača, Australijska grupa, Zanger komitet i Režim kontrole raketne tehnologije robe.

2. Kakve troškove će primena zakona stvoriti građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)?

Donošenje ovog zakona ne iziskuju dodatne troškove i njegova primena neće zahtevati izdavanje dodatnih sredstava iz budžeta Republike Srbije jer se:

- broj zaposlenih u nadležnom ministarstvu (Ministarstvo spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija) neće povećavati;
- uvodi kao izuzeće - posebna procedura za izdavanja izvozne uvozne dozvola za naoružanje i vojnu opremu, ako se:

3) izvozi ili uvozi roba koja pripada bezbednosnim ili odbrambenim snagama Republike Srbije, odnosno bezbednosnim ili odbrambenim snagama druge

države, koja ulazi na, prelazi preko, ili izlazi sa carinske teritorije Republike Srbije radi:

(1) ispunjavanja obaveza Republike Srbije koje proističu iz međunarodnih sporazuma i članstva u međunarodnim organizacijama;

(2) učešća u multinacionalnim operacijama;

(3) učešća na međunarodnim vežbama, koje se izvode na ili van teritorije Republike Srbije.

4) izvozi ili uvozi roba u cilju pružanja humanitarne pomoći ili donacije u hitnim slučajevima.

koja smanjuje administriranje, a time troškove. Napred navedena rešenja su međunarodna praksa, koja mi do sada nismo imali, a dosadašnje iskustvo i praksa u primeni zakona, koji je na snazi, nije dopuštao blagovremeno postupanje, upravo zbog nepostojanja ovih oblika izuzeća.

- u okviru nekomercijalnog izvoza i uvoza reguliše izvoz i uvoz sajamskih, muzejskih i izložbenih eksponata u cilju učestvovanja na međunarodnim i sportskim manifestacijama u skladu sa posebnom procedurom, kao i fizičkih lica – građana po osnovu nasleđa, poklona ili vlasništva (ovo imajući u vidu, da su fizička lica u navedenim slučajevima, morala da angažuju registrovane privredne subjekte da u njihovo ime podnose zahteve za uvoz, odnosno izvoz i da pritom, osim predviđene takse plaćaju i proviziju koja, prema našim saznanjima, nije tako mala).

Što se tiče malih i srednjih preduzeća, prema odredbama ovog zakona ona su izjednačena u pogledu uslova za obavljanje poslova iz ove oblasti. Posebno se napominje, da Predlog zakona ne propisuje visinu osnivačkog kapitala, niti finansijski obim koji treba ispuniti, već se kao jedini uslov postavlja da privredni subjekt ne posluje sa gubicima.

3. Da li su pozitivne posledice donošenja zakona takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti?

Zakon koji je na snazi, u pogledu troškova koje iziskuje počev od registracije privrednih subjekata, pa do izdavanja dozvole zahteva veće troškove od onih koji predstoje stupanjem na snagu zakona o kome je reč. Naime, Ministarstvo spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija, u čijoj je nadležnosti sprovođenje ovog zakona, ne može uticati na visinu taksi propisanih Zakonom o republičkim administrativnim taksama. Ono što se sa sigurnošću može reći je, da od ovog Ministarstva neće poticati inicijative za povećanjem administrativnih taksi, što je ono i u ranijem periodu izbegavalo. Takođe, podzakonskim aktima nije, niti će biti propisane bilo koje takse, osim postojećih taksi za Sertifikat krajnjeg korisnika i Međunarodni uvozni sertifikat pri uvozu kontrolisane robe.

Ovim zakonom uvode se definicije upotrebljenih pojmova koje zakon na snazi nije imao, što će olakšati primenu i razumevanje zakona, a eliminisati potrebu njegovog naknadnog tumačenja, što će sa svoje strane u mnogome smanjiti zahteve za određenim mišljenjima, a time i troškove privrednih subjekata za plaćanje takse radi dobijanja mišljenja.

Takođe, predviđena je i mogućnost produženja važenja izdate dozvole, ukoliko realizacija posla traje duže od godinu dana, tako da se dozvola može izdati na rok do okončanje posla predviđenog ugovorom. Na ovaj način, umnogome se smanjuju vreme i troškovi, jer se podnosilac zahteva oslobađa obaveza ponovnog podnošenja zahteva, troškova pribavljanja dokumentacije od inopartnera i drugih dokumenata koji se prilažu uz zahtev, kao i plaćanja taksi. Ujedno se napominje da se Zajedničko telo za praćenje i unapređenje propisa iz oblasti proizvodnje, prometa,

uvoza i izvoza kontrolisane robe opredelilo za mogućnost produženja važenja izdate dozvole, umesto instituta opšte izvozne dozvole. Ovo iz razloga, što je i praksa zemalja u regionu da ovaj institut ili ne predvide, ili da ga predvide, ali samo za određenu vrstu NVO. Pored toga, institut opšte dozvole umnogome otežava praćenje realizacije dozvole, što je od uticaja za pripremu Godišnjeg izveštaj o realizaciji spoljnotrgovinskog prometa kontrolisane robe, koji pripremaju sve zemlje u regionu, a i šire, u cilju razmene informacija o izvozu i uvozu NVO, brokerskim uslugama i pruženoj tehničkoj pomoći sa drugim državama, a u skladu sa međunarodnim obavezama Republike Srbije.

U pogledu raspona novčanih kazni pošlo se od odredbe člana 35. stav 4. Zakona o prekršajima („Službeni glasnik RS”, br. 101/05, 116/08 i 111/09), koja izuzetno dozvoljava mogućnost izricanja ove kazne, između ostalih i za vršenje spoljnotrgovinskog poslovanja, dok se za vremensko trajanje mera zabrane obavljanja posla izvoza, odnosno uvoza, pružanja brokerskih usluga i tehničke pomoći, transporta i tranzita naoružanja i vojne opreme odredio maksimalni iznos iz čl. 50. i 51. istog zakona. Sve ovo, polazeći od osetljivosti i složenosti materije koju Predlog zakona uređuje, kao i otkanjanja dileme potencijalnog prekršioca da bi učinjenim prekršajem ostvario značajnu dobit, čak i kada bi platio zaprećenu kaznu za učinjeni prekršaj.

4. Da li se zakonom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija?

Predlog ovog zakona doprineće pre svega smanjenju troškova i procedura, što stvara povoljnu klimu za pojavu novih i unapređenje poslovanja postojećih privrednih subjekata. Naime, kao što je napred navedeno, ovim Predlogom se ne predviđa minimum osnivačkog kapitala, niti finansijski obim spoljnotrgovinskog poslovanja, kao preduslov za upis u Registar. Usvajanje ovog Predloga, doprineće još jačem sistemu kontrole i postavljanju jasnijih principa i pravila, koji će ovu oblast učiniti mnogo privlačnijom za privredne subjekte, čime će se pojačati i tržišna konkurencija među njima. U svemu ovome, privredni subjekti će imati svesrdnu stručnu pomoć i podršku nadležnog ministarstva, koje će svojim objašnjenjima o proceduri upisa u Registar i proceduri izdavanja dozvola, uopšteno govoreći o primeni ovog zakona podržati stvaranje novih privrednih subjekata.

5. Da li su sve zainteresovane strane imale priliku da se izjasne o zakonu?

Za izradu teksta Predloga ovog zakona obrazovano je Zajedničko telo za praćenje i unapređenje propisa iz oblasti proizvodnje, prometa, uvoza i izvoza kontrolisane robe sastavljeno od predstavnika Ministarstva odbrane, Ministarstva spoljnih poslova, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva pravde i državne uprave - Uprava za izvršenje krivičnih sankcija, Ministarstva finansija i privrede - Uprava carina, Bezbednosno - informativne agencije i Ministarstva spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija.

Takođe, ovaj Predlog poslat je na mišljenje, u skladu sa Poslovníkom Vlade, Ministarstvu finansija i privrede, Ministarstvu odbrane, Ministarstvu spoljnih poslova, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu pravde i državne uprave, Republičkom sekretarijatu za zakonodavstvo, Bezbednosno- informativnoj agenciji, Upravi carina, Kancelariji za evropske integracije, kao i ostalim organima u čijoj se nadležnosti nalaze pojedina pitanja regulisana zakonom, kao na primer, Direktoratu civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije, Ministarstvu energetike, razvoja i zaštite životne sredine, Upravi za izvršenje krivičnih sankcija i dr. Pored toga, uspostavljena je dobra saradnja sa nemačkom Agencijom za ekonomiju i izvoznu kontrolu (BAFA), koja je od strane Evropske unije ovlašćena za koordinaciju projekata podrške izgradnji efikasnog sistema izvozne kontrole zemalja jugoistočne Evrope.

Napominjemo, da je osnova za izradu ovog teksta zakona, tekst Nacrta zakona o spoljnoj trgovini naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namene koji smo usaglasili sa:

- Republičkim sekretarijatom za zakonodavstvo
- Ministarstvom odbrane
- Ministarstvom spoljnih poslova
- Ministarstvom unutrašnjih poslova
- Ministarstvom finansija
- Ministarstvom pravde
- Ministarstvom zaštite životne sredine i prostornog planiranja
- Bezbednosno informativnom agencijom
- Kancelarijom za evropske integracije
- Republičkim javnim tužilaštvom
- Upravom carina
- Agencijom za hemikalije
- Agencijom za zaštitu od zračenja i nuklearnu sigurnost
- Savetom za regulatornu reformu i analizu efekata propisa

pre opredeljenja da ovu materije uredimo u dva posebna zakona.

Uzevši u obzir obaveze koje je Republika Srbija preuzela Rezolucijom 1540 Saveta bezbednosti UN i članom 3. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane, potrebu uspostavljanja efikasnog sistema kontrole domaćeg izvoza i uvoza u cilju sprečavanja širenja oružja za masovno uništavanje (OMU), kao i kontrolu krajnje upotrebe ovog oružja i naoružanja i vojne opreme, osetljivost materije koju Zakon uređuje, nije dopuštala izjašnjavanje privrednih subjekata o tekstu ovog zakona. Kako je u pitanju, što je već navedeno, osetljiva roba koja je kao takva predmet posebne kontrole prilikom izvoza i uvoza, obaveza je države da ovu materiju reguliše kroz jasno definisane, precizne i nedvosmislene norme, usklađene sa evropskim i međunarodnim standardima i pravilima. Na osnovu napred navedenog, mišljenja smo da o ovoj materiji ne treba posebno da se izjašnjavaju privredni i ostali zainteresovani subjekti putem javne rasprave.

Međutim, Ministarstvo spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija svake godine uz punu finansijsku podršku nemačke Agencije za izvoznu kontrolu (BAFA), Centra za kontrolu malokalibarskog i lakog naoružanja za jugoistočnu i istočnu Evropu (SEESAC), Štokholmskog međunarodnog istraživačkog instituta za mir (SIPRI) i drugih, organizuje seminare za privredu pod naslovom „Izvozna kontrola naoružanja, vojne opreme i robe dvostruke namene“ u cilju informisanja i edukacije privrednih subjekata koji su registrovani za obavljanje poslova spoljne trgovine kontrolisanom robom. Takođe, stručna služba Ministarstva je svakodnevno na raspolaganju privrednim subjektima za sva njihova pitanja iz ove oblasti, dodatna objašnjenja i svaku stručnu pomoć u vezi sa primenom ovog i drugih zakona, kao i podzakonskih akata donetih na osnovu njihovih odredaba.

6. Koje će mere tokom primene akta biti preduzete da bi se ostvarili razlozi donošenja akta?

Primenu i praćenje ovog zakona kao i propisa donetih na osnovu njega vrši Ministarstvo spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija u saradnji i uz

konsultacije sa predstavnicima Ministarstva odbrane, Ministarstva spoljnih poslova, Ministarstva unutrašnjih poslova, Bezbednosno – informativne agencije, kao i Uprave carina i Direktorata civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije. Obaveze carinskih organa u sprovođenju odredaba ovog zakona propisaće ministarstvo nadležno za poslove finansija, dok će obaveze organa unutrašnjih poslova na teritoriji Republike Srbije u sprovođenju odredaba ovog zakona propisati ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove.

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, i to:

- Odluka o kriterijumima za izdavanje dozvola za izvoz i uvoz naoružanja i vojne opreme;
- Odluka o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme -

Vlada, na predlog ministarstva nadležnog za poslove spoljne trgovine, utvrđuje ovu listu koja se usklađuje sa relevantnom listom Evropske unije i međunarodnim kontrolnim izvoznim režimima;

- Pravilnik o obrascu i sadržaju zahteva za izdavanje dozvole, obrascu dozvole i drugim obrascima dokumenata koji prate izvoz i uvoz naoružanja i vojne opreme – ovim Pravilnikom biće propisani obrasci, odnosno dokumenti koji prate izvoz i uvoz naoružanja i vojne opreme (obrazac zahteva za izdavanje dozvole za izvoz i uvoz naoružanja i vojne opreme, spisak dokumenata koji se prilažu uz zahtev za izdavanje dozvole za izvoz i uvoz naoružanja i vojne opreme, obrazac dozvole za izvoz naoružanja i vojne opreme, obrazac dozvole za uvoz naoružanja i vojne opreme, obrazac dozvole za pružanje brokerskih usluga, obrazac dozvole za pružanje tehničke pomoći, obrazac izjave krajnjeg korisnika sa potvrdom prijema robe, obrazac izjave o upotrebi naoružanja i vojne opreme u sopstvenoj proizvodnji, obrazac potvrde o krajnjem korisniku za naoružanja i vojne opreme i međunarodni uvozni sertifikat);

- Pravilnik o načinu vođenja Registra lica ovlašćenih za obavljanje poslova izvoza i uvoza naoružanja i vojne opreme, brokerskih usluga i tehničke pomoći, kojim će se bliže urediti postupak upisa i propisati obrasci.